

Sosyal ve Beşeri Bilimler Perspektifi

Mehmet Somel, ODTÜ Biyolojik Bilimler Bölümü, msomel@metu.edu.tr

Kişisel arkaplan

- 2018-2024: ERC Consolidator SH6 ("NEOGENE: Archaeogenomic analysis of genetic and cultural interactions in Neolithic Anatolian societies")
- 2021-2025: ERC Consolidator SH6 panelisti

En önemli hususlar

- Konunun ilginç ve çalışma planının iddialı olması
- Açık, somut, anlaşılır yazılmış olması
- Kişisel geçmişin ve deneyimin, kurumun geçmişinin önemi sınırlı (özellikle StG ve CoG için)

Önemli hususlar

- **Soruların/hipotezlerin** çekici, açık ve somut olması
- **Teorik arkaplanın** iyi işlenmesi
- Bulguların teoriye ve tartışmalı başlıklara **nasıl katkıda bulunacağı**nın açık olması (ör. çıktılar üniversite ders kitaplarına katkı niteliğinde olacak mı?)
- Katkının iddialı ve çalışma planının **iddialı/maksimalist** olması (kolayca tekrar edilemeyecek nitelikte olması)

Önemli hususlar

- Verinin/bulguların **nasıl üretileceğinin açık olması** (ör. örneklem büyüklüğü veya kaynakların bahsi)
- Verinin/bulguların **nasıl üretileceğinin gerçekçi/yapılabilir** olması (ör. ön veri paylaşımı, uygun ekip, uygun araçlar ve altyapı)
- Zerafet veya gösterişli yazımın bir önemi yok (hatta abartılı yazım olumsuz etki bırakıyor)

Ek notlar

- Farklı veri kaynaklarını ve disiplinleri **sentezlemek** bir avantaj (çoğu zaman özgünlük buradan geliyor), ama mecburi değil
- Çıktıların uygulamalı olmasının bir *önemi yok* (buraya vurgu gereksiz)
- Kabul edilmiş projelerin özetlerinin incelenmesi ilham verir
- Hazırlığın ekip işi olması, hazırlanırken olabildiğince geniş kaynaklardan dönüt almak faydalı
- Pilot veri çok faydalı

Ek notlar

- Uygun panel seçimi kritik, eski panelistlere bakın
- Planlama: en düşük puan 3 yıl beklemeyi gerektirir
- Bütçe planlaması: uzmana danışın. %25 kurum hissesi. amortisman
- Yerli araştırmacı yetiştirme dışarıdan hazır eleman almaktan uzun vadede daha faydalı olabilir
- B1'i genel anlaşılır şekilde yazmak faydalı
- Mülakatta **sunum çok kritik değil**
- Mülakatta İngilizce'nin zayıf olmasının *önemi yok*
- Mülakatta kritik olan **soruların doğru cevaplanması**

Arkaplan

- 2004-2013: Doktora ve DSA, evrimsel genetik ve yaşlanma biyolojisi
- 2013-: ODTÜ'de öğr. üyesi
- 2013-2015: yaşlanma konulu başvurular
 - 2x Marie-Curie → red
 - 3x EMBO Installation Grant → red
 - TÜBİTAK 1001 → red

?

Arkaplan

- 2014-15: ODTÜ Antik DNA (aDNA) labına katılım, İsveç'te bir grupla ortaklık

arkaplan

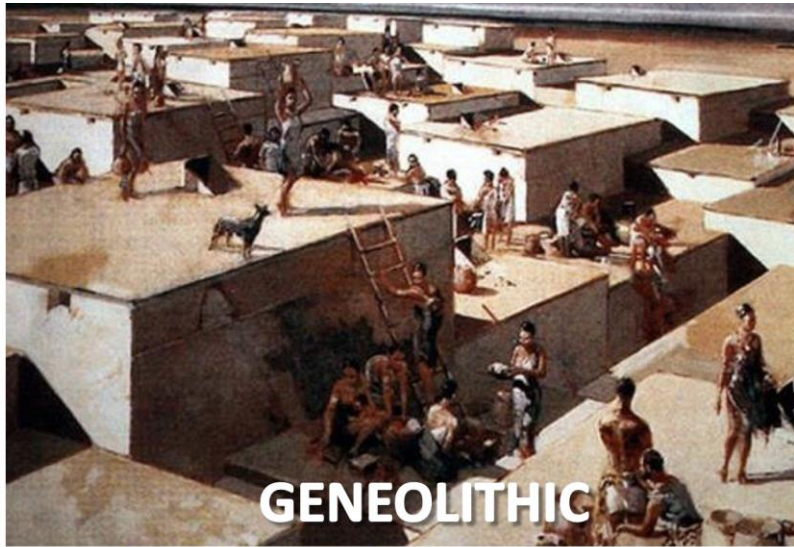
- 2014 Marie-Curie → red
- 2014 TÜBİTAK 3501 +
- 2015 ERC StG → red
- 2016 H2020 ITN → red
- 2017 TÜBİTAK 1001 +
- 2017 ERC CoG +
- 2020 H2020 TWINNING +
- 2022 ERC PoC → red

2015 ERC StG başvurumuz

Neolitik Anadolu'da antik DNA ve antik metilasyon analizi

- "Yaşam Bilimleri - Evrim" yerine "Sosyal Bilimler - İnsanlık Tarihi" paneli
- Acele hazırlık, zayıf arkeolojik arkaplan, sınırlı destek
- Örneklem ~ içerik dar: yalnızca 2 yerleşimden aDNA
- Az miktarda ön sonuç ama yenilikçi bölümde ön sonuç yok
- Alanda daha yayınlımız yok
- Mülakata davet

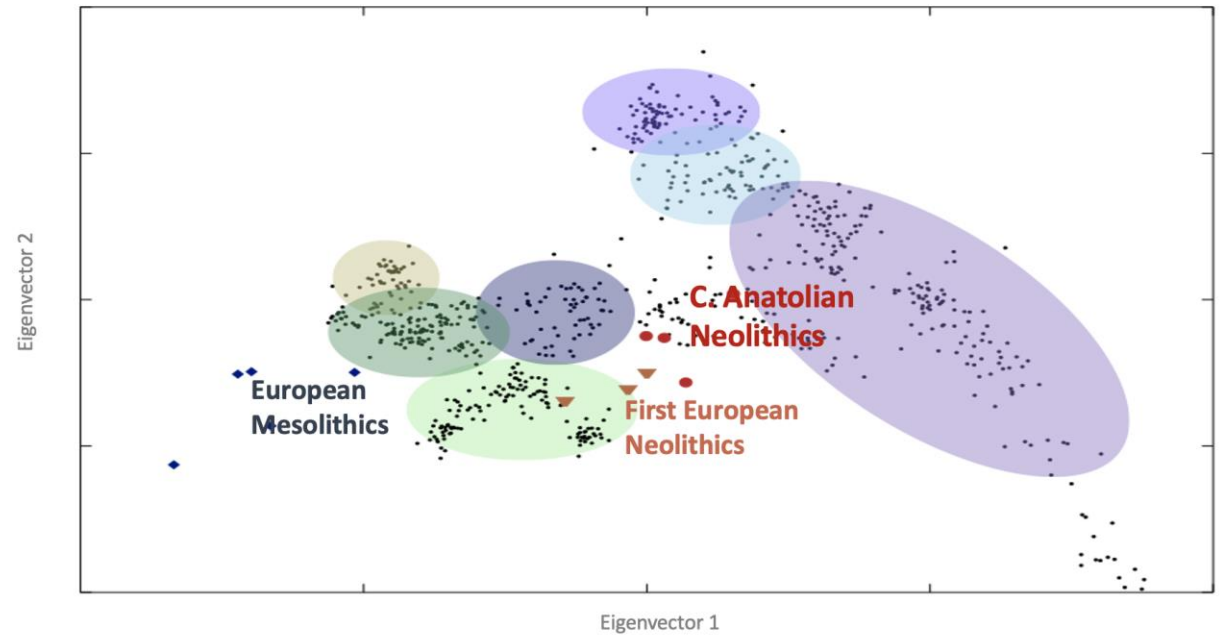
2015 ERC StG başvurumuz

Genomic Investigation of Social Structure
and Demographic Dynamics
in the Neolithic Near East

Mehmet Somel - METU Biology, Assoc. Prof.

ERC StG
2015 Interview

2015 ERC StG başvurumuz

- Mülakata hazırlık
 - TÜBİTAK desteğiyle yurtdışında mülakat hazırlığı
 - Hakem listeleri faydalı oldu
 - İki hazırlık konuşması
- Sonuç: red
 - Örneklem yetersiz
 - Yenilikçi kısım: net değil

PANEL COMMENT

This evaluation report contains the final score awarded by the ERC review panel during the second step of the ERC Starting Grant review and the ranking range. The discussion of the panel was conducted within the context of prior reviews submitted by ERC panel members and external referees and the interview with the applicant.

The panel closely examined all the individual review reports and, while not necessarily subscribing to each and every opinion expressed, found that they provide a fair overall assessment. The comments of the individual reviewers are included in this report.

The presentation given by the applicant during the interview and the answers to the questions that were addressed greatly contributed to build the panel's view about the proposal's strengths and weaknesses.

Both the individual reviews and the interview were the basis for the discussion and the final recommendation of the panel.

The PI clearly has the expertise to carry out a project of this kind and demonstrated evidence of creative thinking. However, the panel felt that the first part of this proposal – the demographic analysis investigating the Neolithisation process within the Near East and its westward spread – was handicapped by a paucity of samples in certain regions, notably Cyprus. Issues were also raised concerning the selection of samples in other parts of the geographic range. The second part of the proposal – the investigation of household social structure at Çatal Höyük – was considered to be innovative but would have benefited from more elaboration of the role of epigenetic markers and stable isotope analysis.

The panel therefore does not recommend the proposal for funding.

2017 ERC CoG başvurusu

Neolitik Anadolu'da antik DNA ve materyal kltr analizi → insan hareketi ve toplum yapılarının anlaşılması

- İşbirliğinin genişletildi - interdisipliner çekirdek ekip
 - Yılmaz Erdal, Hacettepe Antropoloji
 - Çiğdem Atakuman, ODTÜ Yerleşim Arkeolojisi

2017 ERC CoG başvurusu

- **Maksimalist** ölçekte veri üretimi/toplama
 - Anadolu çapında 20+ yerleşim
 - 1000 insan ve 200 koyun iskeleti
- Farklı tipte verilerin **sentezi** (insan ve koyun genetiği, materyal kültür)
- **Farklı yöntemlerle** analiz ve modelleme
 - Kısmen özgün
 - Başka bir yerde yapılamayacak olması da avantaj
- 2016 ve 2017 antik genom yayınları
- **Yüksek risk, yüksek kazanç:** *"iskeletlerin tümünde DNA olmayabilir, ama bir kısmında olacaktır"*
- Yurtdışı analiz sınırlaması → *"Bu çalışma yalnızca Türkiye'de yapılabilir"*

2017 ERC CoG başvurusu

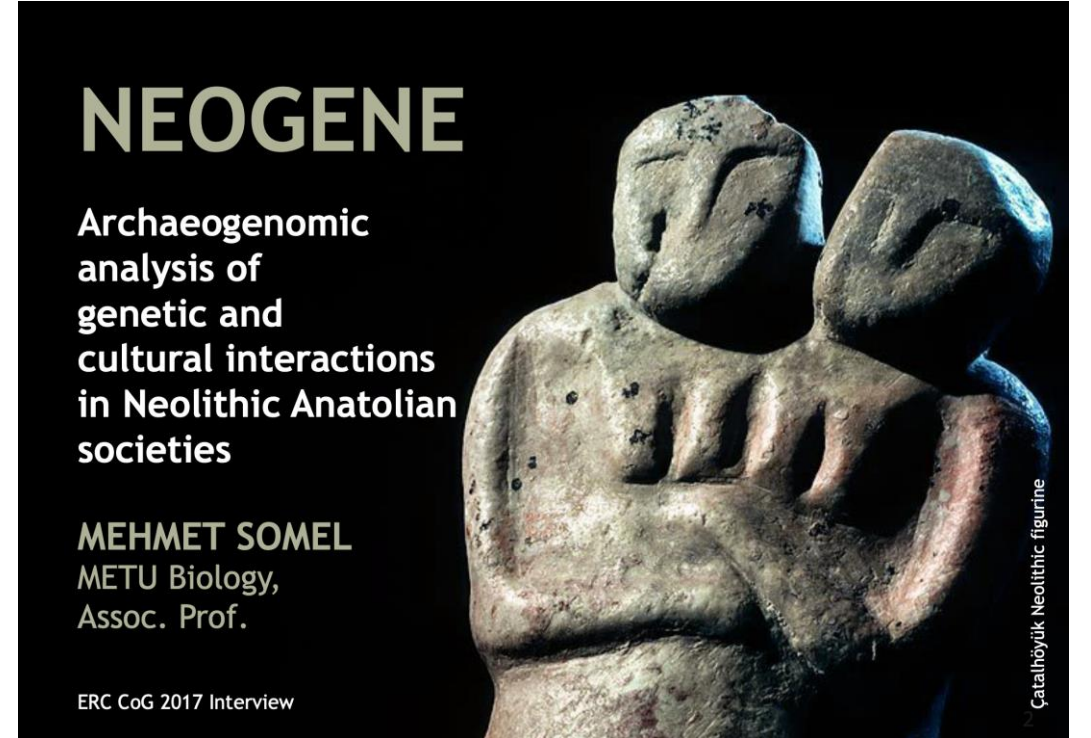
İlk safhaya hazırlık

- 6 ay ekiple tartışma, hazırlık
- Arkeoloji okuması
- ODTÜ desteğiyle metin hazırlık desteği
 - kritik değildi, ama hazırlık sürecini hızlandırdı
- Çekirdek ekip dışında, >5 meslektaş ve 2-3 farklı alandan tanıdıktan dönüt

2017 ERC CoG başvurusu

Mülakata hazırlık

- TÜBİTAK desteğiyle mülakat desteği
 - aslolarak biçimsel, ama hazırlık sürecini hızlandırdı
- ODTÜ desteğiyle profesyonel ppt tasarımı
 - kritik değil, ama güzel gözüktü
- 4 farklı prova konuşması: biyologlar, arkeologlar, farklı alanlardan sosyal bilimciler, vs

ERC yürütme süreci (2018-2023)

- Etik değerlendirmede bekledik
- Mali danışmanlık şart:
 - Amortisman kuralları, kalemler arası geçiş kuralları, son ödeme
- Ev sahibiyle sorunlar → Hacettepe'de yeni lab
- Postdok bulmada sorunlar → yerli eleman yetiştirme

Non EU countries	2	The applicant must provide further details on the material which will be imported to EU (quantity, justification for the use of destructive sampling and proportionality for the purpose of the research) adequate authorisation from the relevant institutions must be provided.
Non EU countries	3	Detailed information must be provided on foreseen measures to minimise the risks to research participants and staff involved in this project, due to the instability of the research locations (Anatolia, Iran).
Misuse	4	A strategy to avoid stigmatization and/or misinterpretation of research results must be further developed and provided to the ERCEA.

ERC yürütme süreci (2018-2024)

METU/Hacettepe aDNA wet/dry lab workers

Arda Sevkar
Ayça Aydoğan
Ayça Doğu
D Deniz Kazancı
Damla Kaptan
Ekin Sağlıcan
Eren Yüncü
Fusun Özer
İnci Togan
Merve Güler
Mustafa Özer
Reyhan Yaka
Sevgi Yorulmaz
Şevval Aktürk

METU/Hacettepe computational workers

Dilek Koptekin
Ezgi Altınışık
Gözde Atağ
Gülşah Kılınç
Igor Mapelli
Kanat Gürün
Kıvılcım B Vural
Mehmet Somel
Muhammed Sıddık
Kılıç
Seda Çokoğlu
A Yetkin Alıcı

Other NEOGENE members

Cansu Karamurat
Çiğdem Atakuman
Elif Sürer
Hasan Can Gemici
Yılmaz S. Erdal

Excavation teams

Aşıklı: Mihriban Özbaşaran, Güneş Duru
Barcın: Rana Özbal, Fokke Gerritsen
Boncuklu: Doug Baird, Gökhan Mustafaoğlu
Çatalhöyük: Chris Knüsel, Maciej Chylenski, Scott Haddow, Ian Hodder
Çayönü: Aslı Erim, Savaş Sarulatun
Hacettepe: Dilek Erdal

Collaborators

Anders Götherström (Stockholm)
Arda Söylev (Konya)
Can Alkan (Bilkent)
Emrak Kirdök (Mersin)
EM Geigl and T Grange (Paris)
Marin Pilloud (Nevada)
Pavlos Pavlidis (Heraklion)
Torsten Günther (Uppsala)

Funding

ERC CoG 2017 'NEOGENE'
TWINNING 'NEOMATRIX'
TÜBİTAK 117Z229
TÜBİTAK 114Z927,
TÜBİTAK 114Z159,
Bilim Akademisi BAGEP,
TÜBA GEBİP, ODTÜ BAP
EMBO STFs

BİLİM AKADEMİSİ

ERC yürütme süreci (2018-2024)

- 1000 iskelet tarama
- 17 makale
- 25 genç araştırmacı yetiştirme
- Genişleyen ekip ve yeni projeler